

Celjske Slovenske Novine.

Vrednik: Profesor Valentin Koušek. —

Tote novine pridejo zanesprej vsake Srede na svetlo: Cena za četertinsko leta 40 kr. Po pošti 30 kr. Sr.

Nro. 4.

22. maliga serpana 1848.

Mi Slovenci nemoremo se za čisto svobodne deržati.

U sedajnom ustavnem času nam je dopušeno vse govoriti in pisati, kar mislimo, samo de resnično govorimo in pišemo. Slabosti naj višjih gospodov in uredov svobodno razodemo, nas zato nikdo nečara, in nas ne kliče pred sod na odgovor. Tudi skrivnih redarov (policejsov) ni več, ki so v civilni opravi med ljudi nepoznati živilci, pa redarstvu (policeiji) vse oznanili, kaj se je čres vlado govorilo. Takšo svobodo živaje moramo se za srečne deržati. No srečnejši še bi bili, ko bi smeli za slovensino govoriti, kako nemci za nemšino in mađžari za mađžaršino. Slovenci! vi hodete se čres to moje terdenje čuditi. Pa je resnično. Či je gdo za slovensino vnet, tega majo za panslavista, za takšiga človeka, kteri bi rad vse Slavjane (Slovence, Horvate, Dalmatince, Slavonce, Serhle, Bošnjake, Bulgare, Čebe, Polake, Ruse) pod eno kraljestvo spravil. Naj tega nobeden Slovence ne želi, vender nemci to od nas mislijo, morebiti zato, ker sodijo, de smo mi takši ljudi, ko so oni, kteri niso mira meli, dokler niso vse nemške dežele v eno nemško cesarstvo zjediniili. Prav so meli, kaj so to storili, to njim je potrebno bilo. Nam pa nije potrebno, vse slovenske dežele v eno zjediniti. Zato nas naj ne deržijo za panslaviste, či so oni pan-germanisti, to je nemci, kteri li eno jedino nemško imeti čejo.

Panslavist je pred njimi naj veči puntar. Njega za naj večiga nemškiga neprijatelja majo, njega čertijo ko vraga.

Če mi za našo slovensino govorimo, či smo za njo vneti, pa nas nemci za panslaviste, za puntarje in za svoje neprijatelje

majo, al se moremo za čisto svobodne deržati? Kteri narod je svoboden, či za svoje niti govoriti nesmije?

Mi gotovo nisimo tak svobodni, ko so nemci!

Kaj je tukej rečeno, nezadene vsih nemcov. Veliko od njih nam prav dade, če skerbimo za naš materinski jezik in za našo narodnost.

To je lepo od njih, oni našo hvalo za slujijo. K.

Dunaj.

Nadvajvoda Janez, nemške deržave višar, so 17. t. m. iz Frankobroda v Dunaj nazaj peršli. Njih perva oprava namesti cesarja je bila: poterjenje novih sledečih ministrov. Predsednik ministerstva, ino minister zvanajnih oprav je baron Vessenberg; minister znotrajniga baron Doblhoff; minister pravdarstva Dr. Aleksander Bah; minister vojske grof Latour; minister denarstva baron Kraus (provizorni); minister kupčevstva Teodor Hornhostl; minister učestva baron Doblhoff (provizorni); minister delavstva Ernest Švarcer.

Na Polskim so večidel knete za poslance za dunajski zbor izvolili, katiri malo al clo nič nemškiga ne umejo. Zatorej dunajski časopisi svetvajo, de bi se drugi namest njih izvolili, alj pa, de bi se postava naredila, de za prihodni vsak poslanec mora nemško popolsnoma znati. Neki Dunajčanov pa mislijo, de bi boljji bilo, ako bi se Nemci hitro hitro polskiga jezika naučili, de bi z Polnkami govoriti zamogli.

Dunajski zbor se 18 t. m. ni začel, ino je zupet za šest dni poznej to je 24. napovedan. Pravijo, da hočejo samiga svetliga cesarja k začetku zbora imeti? —

Lublina.

V nedelo teden je bil v Lublani vojak ali soldat Matija Černe, ki je rojen Slovence in seer Krajnc, zato kër je na vojski na Laškim ali Talijanskim nek cesarski grad za per veliko sovražnikov samo s sedemnajstimi tovarši serčno branil in se tudi z denarji, ki so mu jih sovražniki ponjali, ni dal zapeljati — posebno počasten. Dobil je namreč zavolj svoje serčnosti in zvestobe veliko zlato svetinjjo, osem cekinov vredno, katero mu je vojvoda ali general, potem ko ga je glasno pohvalil, vpričo vsih tukajšnjih vojakov na persi pripel, ga dvakrat zaporedoma kušnil, narađuje ga pa še k sebi h kosilu povabil. Zavej drage zlato svetinjje bo imel pridni Černe še vsak mesec pet goldinarjev plačila več, kot poprej, in to bo tudi po doslužnji noter do smerti dobival. Ali ni to velika čast? Od veselja so ga, kader mu je vojvoda lepo svetinjjo pripenjal, solze polile: pa tudi vojvoda, vsi vojaki in drugi mladeni, ki so to vidili, so bili tako ganjeni, da so se skoroj vsim solze v oèeh lesketale, in vem, da je vsak natihama sklenil: „Tudi jest se hoèem, ako kedaj v vojsko pridem, serčno obnašati!“

Drugi dan so Lublanèani med seboj skledico denarjev nabrali in jih pridnemu Čeretu poslali.

Kej taciga se ni nadjal, in zopet so ga solze ganjenja in vesela polile, in djal je: „Zdej me ta čast še eukrat tako veseli kot popred, ker vidim, da to tudi druge veseli.“

Ta hrabri (serčni) vojak, in seer desetnik ali kaprol našiga regimenta, bo šel zdej zopet na Laško nazaj in bo Laham gotovo vnoviè pokazal, kaj de je slovenski vojak!

Slovenski mladeni! ne želim, da bi mogli iti kedaj v vojsko; ako bi se pa to vunder poprej ali poznej zgoditi moglo, ondaj sv spomnite in posnemajte serčniga in svojimu cesarju zvestiga Čereta! — Duhovni pa nas uèe, da se moramo ne le za vero, ampak tudi za cesarja in domovino — ako je treba — bojevati in umreti. (Vedež.)

Koroška dežela.

Odza Drave. Nemci se tako široko ustijo, da Slavjanom le od njih izvira vsa uèenost ino izobraženje. Pak poterpíte prijatelji! ino se ne dajte motiti. Nas, Nem-

cov naj bližnje sosede poslušnite o tej reèi, ino nam verinite, èesar smo poroki. Naši goloumešèaki še Slovènskih èerk ne poznajo ino ti izuèenci si za vso vèenost derže, ako besedo za Nemci zavijajo, nemški tisk pak le za silo hero, ne reèem, da bi le kolièkaj umeli. Izobraženi pak so vam ti popaèenjaki tako, da od svojih uèitelev le nespodobe pobiraje, več ne vedo, gdo da so — Slovenci heri ne ampak spake. Takih pomilovanja vrednih bratov isamo v gorih Goricah, od Marburga gor proti Koroškemu, za Dravo, tude nekoliko za veliko cesto proti Cels. Inde (dragod) povsode vlada dober Slovènski duh — bratovska složnost, zavzetost (vèenost) za narodnost ino hlepjenje po domaèih èasopisih ino reèeh. Te ga bi ne bili tukaj pred celim svetom ova dili, ako bi celemu Slovèntvu ta žalostna pomota, posebno pri volitvah zlo na kvar ne bila, ino narodnemu duhu kriloti ne zadrževala. Dragi Slovènski bratje! kar vas je od hitre Rahe noter do valitega morja, ravno zdaj — zdaj nam je jedne misli biti, si prijateljski vkup seèi, svoj narod kakor svoj rod na skerbi imeti ino — sovražnim šun-tarjem zoperstati.

Iz prijateloviga dopisa iz Celovca è. 14. t. m. vremo, da je tam Nemeem. od. ar je slavjanska Praga z bombami, kakor se kaže, samo za slavjanske mesta napravlenimi vstrahovanja in odkar je nj. vis. nadvojvoda Joan za Reichsverweserja izvolen, toliko greben izrasel, da Slavjanam èasopisov več skrivaje ne pobirajo, temèe po dneva v kose tergajo, v glasni dokaz besed g. Majerja: da oni hoèejo svobodo le za sebe in ne za Slovence. Čast vam Nemeici! (Slovenija.)

Èeska dežela.

Poglavitièi konec slavjanskiga shoda v Pragi je bil: osnovati na podlagi ustavnih svobod èinost narodov slavjanskih pod avstriansko vlado stojeèih v obrano svoje narodnosti in pridoblenje vsch pravie ki iz narodnosti izvirajo, na podslombi èinosti narodov. V ta namcu je shod svojo delavnost na tri poglavitièe reèi obrnil. Prviè izdaje manifesta (razglasa) na narode evropejske, ki bi namene in žete Slavjanstva razodel. Drugiè prošaja na nj. V. Cesarja zastrau izpelave avstrianskim Slavjanom od njega zagotovlenih in od shoda bolj natanjko razloèenih pravie z prilogo prošenj posa-

mesnih austrijsko-slavjanskih rodov. Tre-
tič združenje narodov austrijskih Slavja-
nov in osnova pomogeljev in načina za iz-
pelavo tega združenja v terdno in popolno
obvarovanje vseh prirojenih in po cesarski
voli tudi podeljenih pravic narodnosti.

[Prške novice.]

Okoli 1000 vjetih Lahov so pripeljali
čez Budojavice (Budweis) in Pisek na Če-
sko. Kodar so šli, so bili od čeških prebi-
vancev serčno sprejeti; ljudje so jim dajali
živca in tudi oblek, kakaj njih sukne so
rastergane bile. Med njimi je okoli 60 štud-
entov. Lep izgled človekoluba! —

S vsemem popravilo novice v drugim
listu Slovence dana, kakor da bi češki pesnik
Mikovec na Dunaju vjet bil. Iščevani rodo-
lub so zdaj v Zagrebu najde v veliko drugi-
mi Čehi in Slovaki, ki se zavolo rodoluba
v svojo domovino vrniti ne smejo. —

(Slovenija.)

Moldavija in Valahija.

Knez Bibesko je bil ustavo podelil in
privolil, da se Valahija od ruske obrane
odterga, čimur se je pa ruski general Du-
hamel protivil. Ko so pa bojari še večji
popustke tirjali, je Bibesko iz Bukaresta
potegniti hotel; ali bojari so ga prisilili,
pisno podpisati, v katerim se gospodarstvu
odreče. Potem je v Kronstadt pobegnil,
v Bukarestu je pa provizorna vlada naprav-
lena z predsednikom višim škofom Vala-
hie. Da zdaj pa še ruska armada ni meje
ne v Valahii ne v Moldavii prestopila, ako
ravno je ruski konzal z tem žagal.

Dunaj 11. t. m. Od meje moldavske,
6. maliverpana. Po novicah iz Jassy prijeli
so 3. dan t. m. 10,000 Rusov reko Pruth
prestopili in so v 4 razdelih v Moldavo mar-
širali. Tudi se pripravda, da je iz Silistre
4000 Turkov v Valahio prišlo. Zaubiti, da
bodo pregnaniga kneza Bibesko zopet na
verh spravili, kakaj Rusi in Turki tukej
združenjo po svojih pogodbah delajo.

(Slovenija.)

Odperto pismo

na gospoda pisatelja: br. Stefencvričtjaže rinet
Istevijeh Pričetih (171?) v Celjskih
nemških novicah Nro. 20.

Je možeče, da so to mašnik pisali, sli-
šim povsod prašati? — To ne more biti.
— Če je pa vunder tako, — mi povejte gos-
pod, 1) ali je rex tolko težavno 5 očena-
šov po svetim opravila moliti? Mašnik je ja

navajen tega, ino čno minuto dalej moliti, —
namesti eviga [kakor Vi želite] 5 oč. slov
moliti, — Vam resnično ni škodljivo. 2) D-
hovni so brez Vašiga opomina dobre bukve
zmiram perporočali, — tudi sami kup-
vali ino ljudem brati dali; Vi perporočate, kar
se je zmiram zgodilo; če ne verjete, pride
gledati našo farno bukvičo, v katerim
je 235 lepih bukov samo za ludi, ki jih
prav radi berejo. 3) Mislite Vi res, da ma-
šniki nimajo perločnosti se posvetvati? Po-
tem ste ptuje v naši deželi. — Se ni do-
va, kar smo vkup sedeli, — ino večki; 1) je
perločnost, k tovarišam se podati ino z njim
se posvetvati. 4) Dalej se Vaše želje v
grasko duhovnično stegnejo. Kaj bi smela
po Vaši pameti duhovniča biti? Pravite, da
bogoslavec ne smejo vkup moliti, — in
premislevati. Potem, ko bi vsak v svoji hiši
za se molil, bi se nikolj ne zpolnile Jezu-
sove besede, ki pravi: „Kir sta dva v mo-
jim imenu zbrana, sim jas med njim.“ —
Ne vem, kaj zastopite pod: gmeščevitje
Zerichtzger, — samo jesti in spati hodit v
duhovnično? — 5) Vi perporočujete nam
politiko? — Z glavo v steno menda nobeden
mašnikov tak neumno ne buta, kakor Vi
neznanji gospod pisatelj! —

Kar pa dober dah zdajnjega časa ter-
ja, temu se je dozdej duhovni stan zmiram
permeril. Zatorej Vas prosim, nič se za nas
ne bojte, da bi nepotrebnih mučeniki postali;
kader je pa sila, mora pastir tudi življenje
za svoje ovce dati. — Mi vsi dobro vemo,
da je katoliška cerkev za vse čase, za
vse kraje, za vse ludi omerjena od
svojga stvarnika, potem tudi njeni mašniki.

Cele 22. mal. serp. 1848.

M.

Nekaj Slovincem gotovo še
neznaniga, pa o sedajnjemu ča-
su vedeti zlo potrebniga.

(Konec.)

Deržanje postav bo vselej ljudstvo osre-
čilo: prelomljenje tajstih pa v nesrečo spravi-
lo. V velikima zboru bojo gotovo pravice,
kar po človeško mogoče je, če lih ne še
čisto popolnoma — postave osnovane; tedej
so jih vsi deržavniki spodniti dolžni; kteri
bi jih ne spodnili, morajo kakor puntarji ob-
sojeni ino kaznovani (štrafani) biti. Iz teg-
vsakteri lahko spozna, da 1) samooblastna
vladija per ljudstvu ne samo, ktero se zna

samo voditi nič ne velja, ampak de je zoper
 1) človeško natoro, ino zaveriliva; nej si že
 bo samovladija ali zlahnovladija; 2) de lu-
 dstovladiji — sami na sebi — zavolj spače-
 ne človeške natoro na sveti ni mogoče ob-
 stati: *) ino 3) de je ustavna samovladija
 le samo človeški — spačeni natori, takó tu-
 di večni — božji postavi nar bolj permer-
 jena; kér se v ustavni samovladiji vso tri
 v začetku imenuane — po praznih mislah raz-
 krojeno vladije združijo. I.

Beseda Papeža Pija IX.,

ktero so na letošno belo saboto vprico
 kardinalov govorili.

(Konec.)

Kedar pa sedaj enikateri hočejo, naj bi
 tudi Mi z drugimi ljudmi ino oblastnikami
 Italije (Laških dežel) vojsko nad Nemece
 poravnili, tako mislimo, de je Naša dol-
 žnost Vam očitno ino slavno zbranim na
 glas, po na ravnost povedati, naj ho vsim
 namo, de nam kaj taciga je od daleč na
 misli ni, ker smo, če ravno nevredni na-
 mestnik Njega na zemlji, kteri je Oče miru
 ino prijatelj lubezni. Saj smo dolžni kakor
 nar visi Pastir vse narode, ludstva ino kra-
 lestva z ravno enim govornim srcem kakor
 oče lubiti. De pa vender Naših poslušnikov
 po izgledi drugih Taljanov v vojsko z njimi
 potegne, kako bi njim, ki vsi gorijo, vbra-
 nili?

Per tej priložnosti se moramo tudi v pri-
 ču vsih polkov (narodov) krivim mislam, ki
 jih zvijavci v deželskih novicah ino mnogo-
 terih natisanih pismah po sveti lažnivo ozna-
 njejejo, odpovedati, po katerih bi radi iz vsih
 narodov Italije novo svojovlado (republiko)
 napletli, ino Papeža ji poglavarja storili. Ve-
 liko bolj opominamo per tej priliki prav iz
 serca Taljanske narode, ker Nas iz lubezni
 za nje skerbi, naj se varjejo vsih takih zvi-

*) Bi pa znal kdo reči: „Tu si tako; Francuzi,
 Svajcarji i t. d. imajo republiko, ki se po slo-
 venske ludstovladija imenuje.“ Ali jaz prav-
 vim, de je tudi republika le samovladija, sko-
 lih tam si cesarja, kralja i t. d. je pa ven-
 der le en (za-n čas) izvoljen predsednik,
 kteri ravno tiste dolžnosti ima, kakor en u-
 stavni cesar ali kralj ino tudi ludstvo ima
 le skuz svoje — izvoljene — poročniko per
 vladiji svaj del, ino drugiga nič. I.

jač ino škodljivih napletov, kteri so za Ta-
 ljansko nevarni; naj bojo svojim kralam ino
 oblastnikom, kterih dobrovoljnost so posku-
 sili, pokorni ino zvesti, ino naj se njih ni-
 kolj ne ločijo. Zakaj če drugač ravnajo, ne
 bojo le svojo dolžnost prelomili, ampak tudi
 nevarnost napravili, de se bo ravno to Ta-
 ljansko od dneva do dneva lušji razkačilo
 ino med sabo razkralo. Kar pa Nas zadene,
 zopet odkrito povemo ino ponovimo, de ka-
 kor Rimski Papež le to mislimo, skerbinsko
 ino si prizadevamo, naj bi se kralstvo Krist-
 usovo, sveta cerkev če dalje bolj pomno-
 žila, ne pa de bi Svoje posvetne dežele ino
 časno oblast raztegnili, katiro je previdnost
 božja timu apostolskimu sedežu le zato da-
 la, naj bi se njega čast ložej varvala, ino
 nar visi apostolstva dolžnosti slobodnej (brez
 strahu) dopolnilo. Močno se torej motijo ti-
 sti, ki mislijo, de se Naše serce željam po
 veči posvetni oblasti tako da zapeljati, de
 bi se v hrabro vojsko zakadili. Veliko več
 bi Našim očetnimu sercu le nar lubši bilo,
 ako bi z Svojo skerbj ino vso prizadevo
 ogenj sovraštva pogasiti, kardela, ki se voj-
 skujejo, spraviti, ino po svoji moči mir med
 njimi spet narediti zanogli.

Naše serce tolaži, zvedeti, de po mnogih
 krajih Laških ino drugih dežel v tih ve-
 likih zasebnjavah Naši verni otroci svoje
 dolžnosti do svetih reči ino do služavnikov
 božih dopolnijo, jih spodobno spoštujeje. Nas
 pa tudi serce boli, de jih niso povsodi tako
 spoštovali, kakor se spodobi. Tudi ne sme-
 mo pozabiti, se v tim Vašim zhora miho po-
 tožiti nad to v sedajnih dach posebno nava-
 dno napako, pohujšive bukve ino pisma na
 svetlo dajati, po katerih se naša sveta vera
 ino kersiansko zaderžanje nar gersi zatira,
 dežele mečajo, ludje dražijo, de se cerkve-
 niga premočenja lotijo, svete pravice skru-
 nijo, ino možje vsi posteni skuz krivo dol-
 ženje do živiga žalijo.

Vse to smo Vam, častiti Bratje, dones
 povedati sklenili. Zdaj je pa še potreba, de
 v ponitnosti Svojiga serca nepreuchana,
 stanovitno molimo ino Boga vsemogočniga
 ino neskončno vsmilcniga prosimo, naj svo-
 jo sveto čerkev vsih nasprotosti brani, se
 miho iz Siona ogleda na Nas, ino Nas var-
 je, vse kralje, oblastnike ino ludstva pa
 k edinosti ino enovoli pripelja, ter nam lu-
 bi mir milostivo zopet podeli.”